

Az ügyészi kinevezés visszavonása

SAJTÓVISSZHANG

[Political Capital](#)

2002-01-03 22:42

Varga Zs. András, a legfőbb ügyész helyettese december 22-i hatállyal visszavonta Hegedűs Andrásnak, az Ügyészek Országos Egyesülete elnökének, a Budaörsi Városi Ügyészség vezetőjének vezető ügyészi kinevezését.

Hegedűs András, az Ügyészek Országos Egyesülete elnökeként nemrégiben aláírta azt a nyilatkozatot, amely szerint napjainkban veszélyben van az igazságszolgáltatás függetlensége Magyarországon. A Legfőbb Ügyészség szerint minden ügyésznek tartózkodnia kell olyan nyilatkozatoktól, amelyek összefüggésbe hozhatók a politikával. A testület ezzel indokolta Hegedűs Andrásnak, a Budaörsi Városi Ügyészség vezető ügyészének felmentését. A szakmai szervezetek reagálása előtt a politikai pártok már állást foglaltak az ügyben: az ellenzék megfélemlítésről és a kormány felelősségéről beszél Hegedűs kapcsán. A koalíciós politikusok viszont visszautasítják, hogy Hegedűs leváltásához köze lenne a kormánynak.

Összefoglalás

Hegedűs András leváltását támogató érvek:

- helytelen, hogy a bíróságok függetlenségével kapcsolatos vita kampánytémává vált
- politikai nyilatkozatot tett Hegedűs András
- az alkotmány és az ügyészségre vonatkozó törvények szerint a legfőbb ügyész kizárólagos joga az ügyészségi vezetői tisztségre történő kinevezés, vagy annak indoklás nélküli visszavonása. E jogkör vitatása a legfőbb ügyész és az ügyészség függetlenségének, pártatlanságának politikai befolyásolását jelenti

Hegedűs András leváltását bíráló érvek:

- az elmúlt tizenkét évben még nem fordult elő, hogy érdekképviselő vezetőjét nyilatkozata miatt elbocsássák
- Hegedűs véleménye nem tért el a Bírói Egyesület választmányának a bírák lapjában már megjelent kritikájától, ami a bírók helyzetével és a bírák fizetésének folyamatos romlásával foglalkozott
- Hegedűs András leváltása újabb bizonyítéka annak, hogy a Fidesz-kormány a szólásszabadság és a jogállamiság értékeit rombolja
- a kinevezés visszavonása nem érthető, mert egy szakmai szövetség nevében tett nyilatkozatról van szó
- az említett nyílt levélben megfogalmazottak nem tekinthetők politikai nyilatkozatnak, mert a felvetett problémák a szakmát veszélyeztető jelenségekre hívták fel a figyelmet

Vastagh Pál, (MSZP) volt igazságügyi miniszter szerint (In: Az ellenzék szerint támadás érte az igazságszolgáltatást, **Magyar Hírlap**, 2001. december 27.) „az elmúlt tizenkét évben **még nem fordult elő, hogy érdekképviselő vezetőjét nyilatkozata miatt elbocsássák**”. Vastagh szerint a leváltás annál is furcsább, mert „**Hegedűs véleménye nem tért el a Bírói Egyesület választmányának a bírák lapjában már megjelent kritikájától**, ami – finoman fogalmazva – a bírók helyzetével és a bírák fizetésének folyamatos romlásával foglalkozott”. Vastagh véleménye szerint „ez újabb jele annak, hogy **az igazságszolgáltatás körül nincsenek rendben a dolgok**. (...) Nem véletlen, hogy a parlament sem az Országos Igazságszolgáltatási Tanács, sem a legfőbb ügyész 1999-es és 2000-es beszámolóját nem vitatta meg”.

Fodor Gábor, az SZDSZ ügyvivője szerint (u.o.) a szabaddemokraták a leghatározottabban

viSSzaautasítják a Budaörsi Városi Ügyészség vezetőjének leváltását, és úgy vélik, hogy „az ügyészség a kormányhatalomnak, a Fidesz vezette kormánynak a kiszolgálójává vált”. Fodor szerint Hegedűs András leváltása újabb bizonyítéka annak, hogy a Fidesz-kormány **a szólásszabadság és a jogállamiság értékeit rombolja**. Fodor szerint „az eset rámutat arra, hogy **aki bírálja a viszonyokat, az elveszítheti pozícióját**”. Fodor szerint „az Orbán-kormány frontális, gátlástalan támadást indított az igazságszolgáltatás függetlensége ellen”.

A **Legfőbb Ügyészség sajtóirodájának** nyilatkozata szerint (In: Kampánytéma lett a Hegedűs-ügy?, **Magyar Nemzet**, 2001. december 28.) „minden ügyésznek **alkotmányos kötelezettsége** tartózkodni olyan nyilatkozatoktól, amelyek – akár csak közvetve is – összefüggésbe hozhatók a politikával”. A Legfőbb Ügyészség szerint „a vezetőknek különösképpen tartózkodni kell a politikai nyilatkozatoktól, függetlenül attól, hogy érdek-képviselési szervet képviselnek. Ezért kellett Hegedűs András ügyészségi vezetői kinevezését visszavonni, azzal együtt, hogy megszólalásában többek közt a legfőbb ügyész személyét is támadó interpellációk ellen emelt szót az ügyészség függetlenségére hivatkozva. (...) Az alkotmány és az ügyészségre vonatkozó törvények szerint **a legfőbb ügyész kizárólagos joga** az ügyészségi vezetői tisztségre történő kinevezés, vagy annak indoklás nélküli visszavonása. E jogkör vitatása a legfőbb ügyész és az ügyészség függetlenségének, pártatlanságának politikai befolyásolását jelenti”.

Répássy Róbert, a Fidesz parlamenti frakcióvezető-helyettese szerint (u.o.) „**az ellenzéki pártok alaposan félreértették Hegedűs Andrásnak a nyilatkozatait**, mert azokban éppen őket bírálta a legfőbb ügyészt támadó interpellációs gyakorlatért. Mint mondta, a volt vezető ügyész az ellenzék magatartását sérelmezte, nem pedig a kormányét. (...) Ennek ellenére kétség sem fér a legfőbb ügyész azon döntésének alkotmányosságához, amellyel kifejezésre juttatta: elvárja, hogy **az ügyészek ne tegyenek politikai nyilatkozatokat**”.

Solt Pál, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke szerint (u.o.) helytelen, hogy **a bíróságok függetlenségével kapcsolatos vita kampánytémává vált**. Solt Pál a Hegedűs András kinevezésének visszavonásával kapcsolatos döntést nem kívánta kommentálni, ám azt megerősítette: „hiba, ha valaki összekeveri az igazságszolgáltatás alapvető tevékenységének, az ítélezésnek a függetlenségét a bíróságok szervezeti és pénzügyi kérdéseivel. (...) Még nagyobb hiba, hogy ha a rendőrség és az ügyészség működésével kapcsolatos bírálatokat összekapcsolják az igazságszolgáltatás függetlenségével. Az alkotmány szerint ugyanis az igazságszolgáltatást Magyarországon a bíróságok végzik. Örülünk inkább annak, hogy a bíróságok működése – a nehéz körülmények ellenére – is független minden befolyástól”.

A **Legfőbb Ügyészség** hivatalos álláspontja szerint (In: Patay Gábor: **Polt: politikai nyilatkozatot tett Hegedűs András, Népszava**, 2001. december 28.) „minden ügyésznek alkotmányos kötelezettsége tartózkodni olyan nyilatkozatoktól, amelyek – akár csak közvetve is – összefüggésbe hozhatók a politikával. (...) ezért kellett Hegedűs András ügyészségi vezetői kinevezését visszavonni”. A Legfőbb Ügyészség vezetői azt is megfogalmazták, hogy semmilyen véleménynyilvánítás vagy cselekedet az ügyészség függetlenségét, az ügyészi tevékenység törvényességét, pártatlanságát nem ingatta és nem is ingatja meg.

Szikinger István alkotmányjogász szerint (u.o.) „ugyan az alkotmány is tiltja, hogy az ügyészek politikai tevékenységet folytassanak vagy párttagok legyenek, (...) azt viszont el kellene dönteni, hogy ilyen esetben **mi tekinthető politikai tevékenységnek**, hiszen a választójog gyakorlása ugyanez a kategória”.

Strasser Tibor ügyvéd (u.o.) szerint „az említett nyílt levélben megfogalmazottak **nem tekinthetőek politikai nyilatkozatnak**, mert a felvetett problémák a szakmát veszélyeztető jelenségekre hívták fel a figyelmet. Ilyen alapon a legfőbb ügyészt is felelősségre lehetne vonni azért, mert ő is politizál, amikor évenkénti beszámolója során az ügyészség helyzetéről beszél a parlamentben”. Strasser szerint „a kinevezés visszavonása azért sem érthető, mert egy **szakmai szövetség nevében tett nyilatkozatról van szó**”.

Szász István szerint (Aláírunk – elbocsátunk, **Népszava**, 2001. december 28.) „a rendszerváltás idején joggal gondoltuk, hogy a pártállam elzavarása többek között arról szól, hogy

meggyőződése, lelkiismereti szabadsága miatt senkit sem lehet büntetni. Gondolom, amikor idáig elolvassák – ha egyáltalán elolvassák – ezeket a sorokat, a magyar igazságügy vezetői egyrészt felháborodnak vélt kádárista hasonlatosságok emlegetése miatt. Másrészt elmarasztalnak, mert nem vagyok azzal tisztában, hogy jogállam ide, jogállam oda, bírónak, ügyésznek tilos politizálni. Nos, én is s a magyar közvélemény a dr. Hegedűs elleni szankciók miatt megdöbben hányada tudja ezt. Tisztában vagyunk azzal, hogy az igazságszolgáltatás embere a törvényeken kívül az atyaúristennek sem lehet alávetve. És örültünk neki, hogy dr. Bárándy Péter, a magyar ügyvédi kar egyik reprezentánsa a Fidesz közeli cégek fantomizálására specializált Schlecht dr. elleni vizsgálat megszüntetésekor felháborodásának adott hangot.

És helyesnek tartottuk, hogy az Ügyészek Országos Egyesületének elnöke az igazságszolgáltatás politikamentességének védelmében aláírását adta az igazságszolgáltatásért aggódók közleményéhez. De álságosnak tartjuk a Legfőbb Ügyészség azon nyilatkozatát, hogy dehogy rúgták ki dr. Hegedűst. Álságos azért, mert szófacsarás azt állítani valakiről: dehogyis rúgtuk ki, csak visszavontuk a kinevezését, csak áthelyeztük mondjuk irattárosnak, csak meghurcoltuk és megszégyenítettük... Itt tartunk most, 2001 végén, amikor megannyi botrányos ügy – Kaya Ibrahim, olajügyek, kőbányák, vesztegetések – után a magyar közvélemény bizalma súlyosan megrendült az igazságszolgáltatásban. És ezt a bizalmat nem fogja visszaadni az, hogy a politikai machinációk ellen szót emelő ügyész szavára munkahelyi retorzió a válasz”.

Bócz Endre egykori fővárosi főügyész szerint (In: Ügyész nem politizálhat, **Népszabadság**, 2001. december 28.) „ha valaki olyan közleményt ír alá, amely politikai értékelést tartalmaz különféle állami szervek működésével kapcsolatban, akkor az, véleményem szerint politikai állásfoglalás. (...) ez nem helyénvaló, különösen úgy nem, hogy maga **a nyilatkozat nem azt tartalmazta, amit azzal az aláírók mondani szerettek volna**”.

Bárándy Péter ügyvéd szerint (Kulcsár Anna, Bodnár Lajos: Bárándy Péter: súlyos hiba volt Hegedűs leváltása, **Magyar Hírlap**, 2001. december 28.) **súlyos hiba volt Hegedűs András leváltása.** Bárándy szerint „a pontatlanságok az elmúlt időkben érték el azt a kritikus tömeget, hogy szólni kellett ellenük. Ezt a jó szándékú, segítőkész megnyilvánulást értette félre a legfőbb ügyész, amikor a közlemény egyik aláíróját, Hegedűs Andrást leváltotta vezető ügyési posztjáról”. Bárándy véleménye szerint „az ügyvédi-ügyési közleménynek a politikához semmi köze, a szakmai ügyeket politikusok vitték ki a politika színterére, és most már ott vitatják őket saját érdekeik szerint”.

A **Magyar Hírlap szerkesztősége** szerint (Igazságszolgáltatási viszontagságok, Magyar Hírlap, 2001. december 28.) „komédiává torzul Hegedűs András vezető ügyési megbízatásának a visszavonása. Bár talán inkább tragikomédiát lenne célszerű emlegetni. A hirtelen kirobbanó vitának van szakmai és van politikai része. Óvakodni kellene, hogy a kettő összemosódjék, csak akkor látható, miről is van szó. Szakmailag vitathatatlan, hogy a legfőbb ügyésznek joga van ügyészeket vezetővé kinevezni vagy megbízatást visszavonni. A **függetlenségnek éppen az az egyik fokmérője, hogy ebbe senkinek nem lehet beleszólása, legkevésbé a politikai pártoknak.** Ebben az ügyben az ellenzékiek is legfeljebb annyit tehetnek, hogy szóvá teszik a vélhető politikai indíttatású lefokozást. Ez történt most. A fölmentés ugyanis nem légtérben történt, volt előzménye és következménye.

Hegedűs az Ügyészek Országos Egyesületének vezetőjeként az országos és a budapesti ügyvédi kamara felelőseivel közös nyilatkozatban tette közzé: veszélyeztetettnek véli az igazságszolgáltatás függetlenségét. Nem kormányzati politikusok nyomásgyakorlásától tartottak, hanem **az idő előtti interpellációk és a média pontatlanságának káros hatásáról beszéltek.** Tény ugyanis, hogy a legfőbb ügyészt a Parlamentben befejezetlen esetekről is interpellálhatják, kérdéseket tehetnek föl neki. Azt is beláthatjuk, hogy a sajtó időnként valóban nem teljesen szakszerűen kezel ügyeket, és ezzel végeredményben félretájékoztat. A magunk részéről készek vagyunk a média felelősségéről vitatkozni. Tudjuk ugyanis, akad még javítanivaló. A Legfelsőbb Bíróság elnöke és a legfőbb ügyész helyettese azonban visszautasította a kritikát, illetve a nyilvános megszólalást. Ha ezt figyelembe vesszük, nem is váratlan a vezető ügyész lefokozása. Hogy mégis botrány lett belőle, az valószínűleg azzal magyarázható, hogy sokan, túl sokan

gondolják ma úgy Magyarországon, hogy tényleg veszélyben van az igazságszolgáltatás függetlensége. (...) Az ügyvédek-ügyészek szervezete szakmai aggodalmának adott hangot. Az 'érted haragszom, nem ellened' elv alapján szakmai bírálatot fogalmaztak meg. Úgy tűnik, Hegedűsnek erre sincs lehetősége. Legalábbis a legfőbb ügyész szerint. Lehetséges. De mit tegyen az az igazságszolgáltatásban dolgozó vezető, aki valóban úgy gondolja, hogy veszélyben az igazságszolgáltatás? Ám segítséget csakis a nyilvánosságtól remélhet?!”

Eörsi István szerint (A politizálás fogalmáról, **Népszabadság**, 2002. január 02.) „a Budaörsi Városi Ügyészség vezető ügyészének, Hegedűs Andrásnak távoznia kell posztjáról, mert egy másik minőségében, az Ügyészek Országos Egyesülete vezetőjeként a Magyar Ügyvédi Kamara és a Budapesti Ügyvédi Kamara vezetőjével együtt annak a nézetének adott hangot, hogy veszély fenyegeti az igazságszolgáltatás függetlenségét. (...) Hegedűs Andrást azért menesztették, mert ügyésznek politizálnia nem szabad. A felmentő határozat tehát nem foglal állást a dolog érdemi részében: abban, hogy (...) valóban fenyegeti-e veszély az igazságszolgáltatás függetlenségét. (...) Ez nyílt titok, és nincs társadalmunkban egyetlen épeszű ember sem, aki – pártállásától és hangoztatott véleményétől függetlenül – ne lenne ennek tudatában. A felmentés indokolása azt az álláspontot önti nyelvi formába, hogy ha valaki egy visszásságot szóba hoz, akkor politizál, ha pedig nem hozza szóba, akkor nem politizál. Ez téves felfogás. **Az ember akkor is politizál, ha nem szól bele egy politikai folyamat menetébe.** És ha ez a folyamat törvényellenes, akkor politizálásával törvényellenességet támogat. **Eörsi** szerint „az Orbán-kormány, (...) kimondatta magas beosztású kiszolgálóival, hogy hivatalos személy nem védheti alkotmányunkat, ha ennek érdekében a fennálló állapotokat kell bírálnia”.